

рого оцінювання та фінансування наукових досліджень. У таких умовах юридична наука має зміцнювати свою інституційну спроможність, соціальну та матеріальну базу, пропонувати якісну аналітику для наукового забезпечення політико-правових рішень і при цьому відстоювати свою академічну автономію. Необхідно приділити особливу увагу розвитку інформаційних технологій, які вже використовуються науковцями, як і судами, поліцією, адвокатурою, прокуратурою, пенітенціарною службою та іншими правовими інституціями в Україні. Перспективними напрямками розвитку досліджень є економічний аналіз права України, статистичний опис, математичне та комп'ютерне моделювання юридичних процедур, аналіз великих масивів інформації (*big data*), аналіз шляхів забезпечення ефективності правотворчості та правозастосування, а також вирішення завдань, поставлених на національному і міжнародному рівнях та забезпечених належним фінансуванням дослідницьких робіт. Серед важливих завдань моделювання та оптимізації можна назвати аналіз злочинної кар'єри та профілактику рецидиву, аналіз юридичних процедур та шляху судового розгляду справи, аналіз вартості злочинності та порушень прав людини через похибки правових механізмів.

Ключові слова: правовий аналіз, наукові проблеми, вплив досліджень, фінансування науки, ефективність права, академічна автономія.

Sheliashenko Y. Perspective problems for legal research and analysis

Ukraine's participation in globalization processes, such as European integration, creates a new agenda for legal scholars. New requirements for the effectiveness and socio-economic impact of scientific research are put forward. Modern standards of democratic science management, transparent evaluation, and financing of scientific research are implemented. In such circumstances, legal science must strengthen its institutional capacity, social and material capital and defend own academic autonomy by providing excellent analytics for the scientific provision of political and legal decisions. Participation of the Ukrainian nation in the globalization process requires the implementation of international standards of human rights, rule of law and peace-loving. Modern scientific policy based on the principles of effectiveness and impact of science, broad academic communication and interaction without borders, democratic management of scientific projects, rational planning, transparent evaluation and financing of scientific research. Strategically important, potentially beneficial analytical and legal research should be strengthened, first of all, respecting national and international research frameworks. Special attention needs to be paid to the development of information technologies that are already used by jurists, as well as courts, police, lawyers, prosecutors, detention facilities and other legal institutions in Ukraine. Ukrainian jurists have access to big data sources, such as Legislation of Ukraine database, the Unified State Register of Judgments and other public legal information systems, which allow profitable research, but in practice aren't used efficiently. For example, the Unified State Registry of Judgments allows to collect information about criminal careers and judicial proceedings, to build mathematical and computer models, to research ways for recidivism level decreasing and avoiding delays in delivering justice. Author's preliminary survey of a small sample of court decisions placed in the Unified State Registry of Judgments (50 random decisions of a random day) showed that the average length of criminal proceedings is 300 days and the average length of civil proceedings is 370 days. It is possible, in case of further funding, to create research group, to simulate the typical procedural path of the case in the court, to identify the causes of delays and to formulate proposals to change the procedural law, to save the money Ukraine must pay by the decisions of the European Court on Human Rights that found violations of the right to a fair trial. Prospective areas of future legal research are the economic analysis of law, statistical description, mathematical and computer modeling of legal procedures, analysis of big data, analysis and optimization of law-making and law enforcement in Ukraine.

Key words: legal analysis, scientific problems, research impact, research funding, law effectiveness, academic autonomy.

УДК 340

Олексій Олексійович Ющик,

аспірант Міжрегіональної Академії управління персоналом

ПРАВОВЕ І НЕПРАВОВЕ НОРМАТИВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ СПОРТУ

Постановка проблеми. При формулюванні поняття спортивного права в літературі переважає погляд на нього як на комплексну галузь права в системі інших галузей національної правової системи. Однак ця галузь не обмежується національними межами, а включає регулювання спортивних відносин і на міжнародному рівні, що не узгоджується з її визначенням як галузі національного права. Таким чином, постає питання, яким є нормативне регулювання вказаних відносин, а разом із цим виникає потреба у дослідженні особливостей цього нормативного регулювання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематикою специфіки нормативного регулювання у сфері спорту займалися переважно зарубіжні автори (М. Белофф, Ф. Латті, Д. Нафцигер, А. Рігоцці, Ж. Симон, К. Фостер), однак і вітчизняні – С. Алексєєв, Е. Погосян, І. Понкін, А. Понкіна, А. Соловійов, М. Челишев та ін. Водночас залишаються дискусійними уявлення про

природу норм, якими регулюються відносини у сфері спорту, що зумовлює необхідність у додаткових теоретичних дослідженнях.

Мета статті полягає у з'ясуванні дискусійних положень в існуючих підходах до проблеми нормативної регламентації спорту та визначенні авторської позиції у даному питанні.

Основні результати дослідження. Ж. Симон пише: «Суспільні відносини у галузі спорту і, зокрема, спортивна діяльність, – це цілий світ, у центрі якого панує правило» [1, с. 1]. Але, як зазначається у науковій літературі, природа і структура цього «пануючого в світі спорту правила» є недостатньо дослідженими [2].

Нормативну регламентацію спорту значна частина дослідників поділяє на два великих комплекси: 1) **спортивне право** – комплекс *нормативно-правового* регулювання у сфері спорту; 2) **«lex sportiva»** – комплекс іншого (крім правового) нормативного регулювання (інші найменування – саморегулювання відносин у галузі спорту його суб'єктами, локально-корпоративне регулювання у сфері спорту тощо). Такий поділ нормативного регулювання сфери спорту на дві різні за своєю природою нормативні підсистеми – правову та неправову (локально-корпоративну) – відзначають багато авторів [2, с. 109–110].

Стосовно виділення спортивного права як самостійної комплексної галузі права автори статті вказують на існування декількох позицій. Зокрема, одні вчені взагалі виключають виділення такої галузі; другі вчені, навпаки, визнають можливість виділення нових комплексних галузей права (спортивне право, медичне право, освітнє право, тощо); треті вважають застарілим ділення права на галузі і пропонують визначати не галузі, а напрями правового регулювання. Різними є погляди в літературі також на *lex sportiva*, природа і зміст цього феномена з'ясовані недостатньо, аж до заперечення взагалі існування цієї нормативної (але не правової) системи [2, с. 110].

У зв'язку з цим необхідним стає вивчення того, як співвідносяться та взаємодіють між собою різні нормативні регулятори у сфері спорту – правовий і неправовий, природа якого є недостатньо визначеною. Але, не встановивши природу кожного з цих регуляторів, неможливо правильно зрозуміти вказане співвідношення та характер їх взаємодії.

На думку цих авторів, спортивна нормативна регламентація, відмінна від санкціонованого державою правового регулювання, є більш давньою, ніж історія законів про спорт, і налічує тисячоліття: уже в Давньому світі були приклади санкціонування нормативної регламентації спорту не державами, а общинами, як предтеча *lex sportiva*. Закони про спорт стали з'являтися тільки порівняно недавно [2, с. 110].

З цієї тези може бути зроблено висновок, що *правовою* регламентацією у сфері спорту автори вважають лише законодавче нормування спорту державою, а нормативне регулювання актами, які не входять до системи законодавства держави, вони розглядають як *неправову* регламентацію, яка передувала появі в історії регулювання сфери спорту *«lex sportiva»*. Тобто остання походить не з права, а з «неправового» нормативного регулятора; і визначення природи *«lex sportiva»* залежатиме від того, як визначити природу вказаного «неправового» регулятора, а отже, залежить від розуміння кожним автором поняття права.

На нашу думку, такий підхід є дискусійним, оскільки в юридичній науці існує чимало теорій щодо розуміння права та його походження.

Серед них є також і спортивна теорія виникнення держави і права, автор якої Х. Ортега-і-Гасет напряду пов'язує виникнення держави з походженням ігор і фізичних вправ, а також походженням спорту в цілому. Людина – істота соціально-біологічна з притаманною їй руховою активністю, що веде до вправ її органів. Фізкультурно-тренувальний або емоційно-збуджувальний характер мають поширені мисливські і воєнні танці, що виконуються перед відбуттям на полювання чи в похід. Розвиток свідомості первісної людини призвів до того, що вона стала усвідомлювати важливість своєї фізичної сили і необхідність її тренування. З виникненням релігійних вірувань елементи фізичних вправ пов'язувалися з релігійними обрядами. Так з'явилися культові танці, ігри. Все більшу роль починає відігравати військова організація племен, а водночас фізичне виховання виконує функцію підготовки не тільки до трудової діяльності, а й до воєнної справи. Олімпійські ігри сприяли об'єднанню грецьких полісів й утворенню єдиної грецької держави.

Т. Кашаніна, оцінюючи вказану теорію, зазначає, що вона спирається на достовірні факти, зокрема, факти проведення Олімпійських ігор та інші. А щодо правил проведення змагань та оцінки їх результатів суддями, то такі правила резонно вважати зачатками права, зокрема, судових прецедентів, законів, які завжди створюються державною владою. Але, стверджує авторка, дана теорія, по-перше, не пояснює процес виникнення держави в усіх регіонах земної кулі, а по-друге, не пояснює глибинні процеси утворення держави, адже береться до уваги тільки одна сторона життя людства – відтворення самої людини, і не враховується матеріальне виробництво як вирішальна умова розвитку людства [3, с. 68–70].

У зв'язку з цим звертає на себе увагу пояснення Ж. Симоном головної причини, з якої юристи тривалий час ігнорували суспільні відносини у сфері спорту. Такою причиною він називає безкоштовність вказаної сфери, яка сприймалася суспільством і публічною владою як матеріальна некорисність спортивної діяльності, що ставило під сумнів обґрунтованість прийняття у цій галузі правових норм, призначених, як вважалося, для більш поважної діяльності [1, с. 2].

На нашу думку, «матеріальна корисність» спортивної діяльності зростала разом із потребою у виробництві різноманітних і все більш складних знарядь для занять спортом, що, зі свого боку, стимулювало подальший розвиток спортивної діяльності, народжувало потребу в нових спортивних знаряддях і сприяло розвитку матеріального виробництва як вирішальної умови життя людей.

Лише з кінця XIX – початку XX ст., вказують І. Понкін та А. Понкіна, розпочався процес прийняття законів про спорт та імплементації «*lex sportiva*» у спортивне право. З якого моменту історії обґрунтовано говорити про повноцінну систему «*lex sportiva*», – на це дадуть відповідь історики спорту і права. Однак процес зближення зі спортивним правом із частковою їх трансформацією та взаємопроникненням і взаємодією налічує, як стверджують автори, максимум півтора століття; тому немає підстав заперечувати виділення *lex sportiva* в регламентації спорту [2, с. 111].

Однак з ідеєю виділення цієї системи нормативного регулювання спорту, як вказують автори, погоджуються не всі. Низка вчених (Л. Сілянс та ін.) взагалі заперечують обґрунтованість виділення окремої системи «*lex sportiva*». Деякі вчені, як зазначає Ф. Латті, ототожнюють поняття «спортивне право» і «*lex sportiva*», вживаючи друге поняття як синонім поняття «спортивне право». Однак більшість дослідників використовують це поняття за аналогією з поняттям «*lex mercatoria*» («торгове право»), хоча «*lex sportiva*» не піддається традиційному розрізненню публічного права і приватного права.

Первинно «*lex mercatoria*» було системою нормативних установлень у сфері комерційних відносин торговців по всій середньовічній Європі, багато в чому подібною до англійського загального права, як системи правових звичаїв і актуальної судової практики, що застосовувалася в системі торгових судів і функціонувала як міжнародне право торгівлі. Сучасна «*lex mercatoria*» являє собою сукупність правил поведінки, вироблених учасниками міжнародного комерційного обігу під час здійснення їх діяльності, застосовуваних при розгляді спорів міжнародним комерційним арбітражем. На думку деяких учених, вказують ці автори, *lex sportiva*, на відміну від *lex mercatoria*, засновано не так на переконанні в нормативній обґрунтованості вимог, що впливають із судового рішення третейського суду, як переконанні в нормативній обґрунтованості вимог, нав'язаних зверху, через письмові стандарти – правила спортивних органів [2, с. 112]. Вони наводять визначення М. Белоффа та інших, які визначають «*lex sportiva*» тільки як «міжнародне спортивне право» («*international sports law*»), розуміючи під ним саме *неправову форму* нормативної регламентації, яка: складається з транснаціональних норм, народжених правилами і практикою міжнародних спортивних федерацій; має власну унікальну спортивну судову практику, що реалізується судовими інстанціями, відмінними від національних державних судів; за своєю природою і статусом незалежна від національного законодавства [9]. Ототожнюють «*lex sportiva*» з міжнародним спортивним правом ще ряд вчених.

Навпаки, К. Фостер розглядає «*lex sportiva*» у широкому значенні – як «глобальний закон у сфері спорту», але виокремлює в ньому корпус загальних моральних правил спортивних змагань, визнаючи його як «внутрішній закон спорту» і надаючи йому авторську назву «*Lex Ludica*» [4]. По суті, вказують І. Понкін та А. Понкіна, це відома система «*Fair Play*», тільки в концепції Фос-

тера вона постає дещо ширше. Вони наводять також точку зору Е. Локена, який розглядає «*lex sportiva*» як звід правил, що регулюють організацію спортивних заходів; при цьому спортивні контракти в футболі врегульовані в дійсності міжнародним спортивним правом.

Автори посилаються також на думку Ж. Симона про те, що при виконанні своєї місії Міжнародний спортивний арбітражний суд може стати джерелом нової категорії норм, які комбінують нормативні правила про конкуренцію та основоположні принципи регламентації. Ці стандарти підлягають виконанню всім спортивним співтовариством і, насамперед, міжнародними спортивними організаціями, а також заслуговують найменування «*lex sportiva*» [5, с. 205]. А з точки зору Д. Нафцигера та А. Рігоцці, «*lex sportiva*» являє собою звід часткових норм, що впливають із правових звичаїв, і розроблених у межах міжнародного і національних спортивних арбітражів [2, с. 113–114].

У статті наведена також думка Е. Погосяна, який розглядає «*lex sportiva*» як сукупність правил «м'якого» процесуального і матеріального права, що застосовується до вирішення спортивних спорів». При цьому автор посилається на рішення Спортивного арбітражного суду в Лозанні, в якому обгрунтовано виділення «*lex sportiva*». У ньому сказано, що спортивне право розвивалося і зміцнювалося (об'єднувалося) протягом багатьох років, в особливості шляхом вирішення спорів третейськими судами, в результаті чого сформувався ряд неписаних правових принципів – свого роду *lex mercatoria* для спорту, яким повинні підпорядковуватися як національні, так і міжнародні спортивні федерації, незалежно від наявності чи відсутності таких принципів в їх законодавчих актах і регламентах та незалежно від відповідності цих принципів застосовуваному внутрішньодержавному праву, за умови, що такі принципи не суперечать нормам публічного порядку, які застосовуються до даної справи (CAS (20.8.1999-98/2000) *AEK Athens and Slavia Prague v UEFA*) [6].

Найбільш розгорнутим І. Понкін та А. Понкіна вважають визначення «*lex sportiva*» через опис його структури А. Соловйова: «*Lex sportiva*» – складно структуровано і зв'язно взаємодіючий комплекс систем матеріальних і процесуальних *неправових* норм, що включають загальні (на міжнародному і національному рівнях) і спеціальні (згруповані за видами спорту) частини, і такий, що складається із: а) системи актів «м'якого міжнародного права» в галузі спорту – документів міжнародних (глобальних і регіональних) неурядових (недержавних некомерційних) організацій в сфері спорту, їхніх угод з міждержавними організаціями, державами і між собою, політичних і рекомендаційних документів глобальних або регіональних міжнародних конференцій по спорту; б) комплексів документів національної (у межах конкретних країн) неправової спортивної регламентації – актів і корпоративних норм саморегульованих та інших організацій у сфері спорту і спортивних об'єднань (регламентів, кодексів, правил, угод, статутів), а також звичаїв (неписаних правил) [7, с. 99–100].

За визначенням І. Понкіна та А. Понкіної, «*lex sportiva*» є об'єднанням комплексів *позаправової* нормативної регламентації (недержавних невідладних регуляторів, різних за походженням) у сфері спорту, які характеризуються гетерогенністю міри стійкості й взаємодії, ієрархічністю внутрішньосистемних і міжсистемних зв'язків, а також мірою когерентності та імперативності їх регламентуючого впливу на предметну сферу регулювання на міжнародному та національному рівнях, детермінованим автономією сфери суспільних відносин у галузі спорту від національних публічних порядків і від міжнародного правопорядку.

Особливість структури «*lex sportiva*» полягає і в тому, що це конвергентне сітьове об'єднання комплексів позаправової нормативної регламентації в галузі спорту увінчує системна «надбудова» на міжнародному рівні, самостійними підсистемними комплексами якої є норми Міжнародного олімпійського комітету і ряду інших міжнародних спортивних організацій.

Норми «*lex sportiva*», вказують вони, не мають загальнообов'язкової юридичної сили, однак мають певну нормативну силу і є обов'язковими для дотримання або виконання учасниками спортивних відносин під загрозою настання стосовно них несприятливих наслідків та застосування стосовно них санкцій у межах системи суспільних відносин, врегульованих «*lex sportiva*», перетерплення яких є обов'язковим і обгрунтованим через взяття вказаними учасниками на

себе відповідних зобов'язань при входженні в предметну сферу регулювання «*lex sportiva*» [2, с. 113–114].

Якщо порівняти позиції наведених вище авторів з приводу природи «*lex sportiva*», то виявляється істотна відмінність, яка полягає у тому, що одні з них категорично наполягають на *позаправовому* характері вказаного нормативного регулятора (М. Белофф, А. Соловйов, І. Понкін і А. Понкіна), другі так або інакше визнають *правову* природу його норм (Е. Погосян, Д. Нафцигер і А. Рігоцці), треті відносять їх до моральних норм (К. Фостер), а четверті – до нової категорії «норм-стандартів» Міжнародного спортивного арбітражу (Ж. Симон).

За такої неоднозначності поняття «*lex sportiva*» не можна скласти чіткого уявлення про співвідношення та взаємодію спортивного права з «*lex sportiva*», яка, за словами І. Понкіна та А. Понкіної, «має дуже складну структуру й досить неоднозначні особливості». Сьогодні, вказують вони, «*lex sportiva*» у багатьох країнах складним чином взаємодіє із санкціонованим державою комплексом нормативних правових установлень в галузі спорту – спортивним правом.

Як приклад наводяться італійські спортивні кодекси зі змішаною нормативною природою – правовою та неправовою («*lex sportiva*») – Кодекс Вищого Суду спортивної юстиції і Кодекс Національного спортивного арбітражного трибуналу.

Є багато свідчень того, що держава де-факто і де-юре визнає «*lex sportiva*». Через це автори відзначають певну аналогію зі сферою відносин між державою та релігійними об'єднаннями. Якщо в цій сфері суспільних відносин держава визнає автономність релігійних організацій і поважає їх внутрішні установлення, роблячи для них винятки з вимог Трудового кодексу та інших законодавчих актів, то чому не можна встановити аналогічним чином відступи від вимог законодавства для певних суспільних відносин у сфері спорту?

Однак і значення впливу спортивного права на спорт і «*lex sportiva*» не варто недооцінювати, оскільки воно надало спорту того структурованого і багатоаспектного вигляду, який ми спостерігаємо сьогодні [2, с. 114–115].

На нашу думку, не може бути абстрактних «вимог законодавства», однакових для суспільних відносин різних суспільних інститутів. Регулювання останніх є адекватним лише за умови врахування специфіки кожного з них, що не є «відступом від вимог законодавства», а є його *нормальними* вимогами. Наприклад, праця суддів, депутатів чи державних службовців регулюється не лише Трудовим кодексом, а й спеціальними законами, але від цього вони не перестають бути *правовими* актами.

Правовими є також і норми, що регулюють суспільні відносини у сфері спорту, оскільки йдеться про спортивне *право*. Але проблема полягає в тому, що без визначення характеру відносин у сфері спорту, які становлять *предмет нормативного* регулювання, розмова про правовий чи позаправовий характер нормативного регулювання у спортивній сфері є безпредметною.

Тому перш ніж ділити нормативне регулювання у сфері спорту на два комплекси норм – спортивне право і «*lex sportiva*», потрібно з'ясувати природу *правил*, які унормовуються, встановити характер відносин, що підлягають нормативній регламентації: чи це трудові відносини у сфері спорту, чи це правила організації змагань, чи правила взаємодії органів, які цим займаються, чи правила вирішення спорів щодо організації та проведення змагання, чи правила ведення спортивної гри тощо. А це потребує визначення спорту як суспільного інституту, на що вже зверталася увага в попередніх публікаціях [8].

Висновки. Підсумовуючи аналіз висловлених у літературі точок зору щодо поділу нормативного регулювання сфери спорту на два нормативних регулятори – правовий (спортивне право) і неправовий («*lex sportiva*»), автором зроблено висновки про те, що для визначення природи нормативного регулювання спорту необхідно з'ясувати характер відносин у межах спорту як суспільного інституту і відповідних цим відносинам правил. Зважаючи на це, має бути визначена природа норм, якими регулюється сфера спорту.

Використані джерела

1. Simon G. Puissance sportive et Ordre juridique étatique. Contribution à l'étude des relations entre la puissance publique et les institutions privées / G. Simon. – Paris : Librairie Générale de Droit et de Jurisprudence, 1990.

2. Понкин И. В. О корреляции Lex sportiva и спортивного права / И. В. Понкин, А. И. Понкина // Вестник Российского университета дружбы народов. Серия «Юридические науки». – 2012. – № 3. – С. 109–118.
3. Кашианина Т. В. Происхождение государства и права. Современные трактовки и новые подходы : учебное пособие / Т. В. Кашианина. – М. : Юристъ, 1999. – 335 с.
4. Foster K. Lex Sportiva and Lex Ludica: the Court Of Arbitration for Sport's Jurisprudence / K. Foster // Entertainment and Sports Law Journal. – 2005. – № 3. – P. 1–15.
5. Simon G. L'arbitrage des conflits sportifs / G. Simon // Revue de l'arbitrage. – 1995. – P. 185–209.
6. Погосян Е. В. Формы разрешения спортивных споров / Е. В. Погосян. – М. : Волтерс Клувер, 2011.
7. Соловьев А. А. Российский и зарубежный опыт систематизации законодательства о спорте : монография / А. А. Соловьев. – М., 2011.
8. Ющик О. О. Спорт як інституційний об'єкт права / О. О. Ющик // Юридичний науковий електронний журнал Запорізького національного університету. – 2017. – № 6. – С. 50–53.
9. Beloff M. Demetriou M. Sports law / M. Beloff, T. Kerr. – Oxford : Hart, 1999.

Ющик О. О. Правове і неправове нормативне регулювання у сфері спорту

Стаття присвячена розгляду особливостей нормативного регулювання відносин у сфері спорту. Аналізуються література з проблематики спортивного права, позиція авторів, які вбачають специфіку цього регулювання у поділі нормативної регламентації спорту на два нормативних комплекси – правове і неправове нормативне регулювання, а також висловлюються різні позиції щодо взаємодії вказаних комплексів. Відзначається дискусійність вказаної позиції, пропонується авторський підхід до визначення природи нормативного регулювання у сфері спорту.

Ключові слова: спортивне право, «lex sportiva», нормативне регулювання, правові норми, неправові норми, законодавчі акти, регламенти.

Yushchik O. Legal and non-legal regulation in the field of sports

The article is devoted to the consideration of the peculiarities of normative regulation of relations in the field of sports. It is stated that there are still controversial ideas about the nature of the norms governing the relations in the field of sports, which necessitates additional theoretical research. It is noted that the regulatory regulation of sport researchers are divided into «sports law» – a complex of regulatory regulations in the field of sports and «lex sportiva» – a complex of other (except for legal) regulatory regulation.

Characterized by the position of authors who consider sports as an independent right complex area of law, and examines the opinions of scientists regulatory system lex sportiva, the nature of which has not a clear understanding. It is noted that the legal regulation in the field of sports is considered only legislative rationing of sports by the state, and normative regulation of acts that are not included in the system of state law, considered as non-legal regulation. Characterized by the definition of «lex sportiva» through the description of its structure, the feature of which is that this association of complexes of out-of-law regulations in the field of sport crowns the international «superstructure», the independent subsystem complexes of which are the rules of the International Olympic Committee and a number of other international sports organizations.

It is emphasized that the norms of «lex sportiva» do not have binding legal force, but they have some normative force and are obligatory for the observance or implementation of the sports relations by the participants under the threat of offensive against them and the application of sanctions for them. A critique of the «lex sportiva» norm as non-legal is given.

From the analysis of the points of view of scientists regarding the division of regulatory regulation of the sphere of sports into two regulatory regulators in the article, it is concluded that in order to determine the nature of normative regulation of sport, it is necessary to find out the nature of relations within the framework of sport as a social institute and the rules corresponding to these relations.

Key words: sport law, «lex sportiva», normative regulation, legal norms, non-legal norms, legislative acts, regulations.